

Љубиша Мишић

Удварање себи

Милорад Калезић „ЖИГ МИЉА”, песме, издање: Књижевна Омладина Београд, 1972. године.

Неки бели говор биљем, оправдан лажном будућношћу и лажним временом. Само не постојати — значи постојати! Тако је проговорио Милорад Калезић, у својој првој књизи стихова (намарно не кажем збирка) „Жиг миља”.

За Калезића је добро, што не подсећа, ни на једнога песника, нема ту велике мудрости, песму исписује, тражећи најбоља решења у самосвојном облику, са самосвојним говором. У структуралистичком погледу, облик песме је — са белим стихом, као некаква повеља, која се стално исписује, а никако да се напише, због занесеног песника, самим собом, — као пергамент, из кога сунце излази и залази, жеднећи путника заборављеног, његовом судбином и изгнанством, — и песма је његова, као родна завичајна шума, у само једном листу, било којег дрвета. Самосвојни говор, огледа се у томе, што је прек, тврда и окоштао то говор ратара, који преорава њиву или своје заборављене претке.

Реч је употребљена као откривајуће средство сопственог битисања, као истина на путу према Истини, у смислу Смисла, сред овог земаљског бесмисла. И те мале — велике стине, које нам песник открива, нису никада прво за песника оспокојавајуће, као да су сва откривања и сва знања, — као да су увек трагична! И

све је што нам песник говори, патња, која се увек понавља, а нигде нам сна, и као да смо увек будни, изван нас, преко зора.

Сигурно је да песму, не лише само једанпут, него да једну песму записује више пута, тако осмишљавајући искуство, које и није ништа друго до поезија, он се игра стиха, на један начин лирски, откривајући метафизичку копрену, део по део, са свог лажног ега. Иначе сама песма је исповедајућа, али то његово исповедање, прелази у једну тиху молитву, која нас веома често баш својом тамом обасја, својом млечном светлошћу, пуном неке тајне искони.

Интересантно је да он у свом певању и певу, употребљава фолклорна расположења, као: „Чини се, чини”, „мисли се реде”, „мируј не мируј”, „чудом чуди”, „гласови се гласе”, „У овој Гори Недогори...”, као и народне, архаичне речи: пој, плам, зов, жалопојка, туфинка, смерност, преслава, слази, крој, ој, кондир, надежна, итд. и што у сваком случају треба поздравити, и тиме стално потврђивати непресушност богатства нашег народног стваралаштва, које у својој једноставности, а ево и овде, код овог песника, досеже самога Бога у свој својој игранији. Дакле, његов речник је веома широк и велики, и колорит речи спектар дугиних боја, поново до-

живљених и задржаних у сну. Песник такође употребљава и речи које нису баш песничке — што одудара — али и помаже лапидарности, што ипак мислим да је веома важно, у коначном изговарању једне песме.

Књига садржи четири циклуса, са уводном и изводном песмом. Уводна песма се зове: „Мрежа цвета”. Назви циклуса су: Црно велебиље, Мреже цвета, Смрт као лек, Време невремена. Изводна песма има наслов: „Промена песме”.

У уводној и успелој песми, песник нам показује да „У кјаном цвету рабамо се кришом”, или нешто што треба да буде пре тога: „Мислимо само на цвет, а он нас гладан чека”. Дакле, песник нам нуди своју личну поетску карту, у којој се креће, и бива свачија судбина, а овде између биља и сна. То би и биле основне компоненте и карактеристике Калезићеве поезије. Нешто што одмах пада у очи, а то је да овај песник, занемарује музику, чисту поезију, он песмом не пева, већ говори, кадкад присно се исповедајући себи, а кадкад се труди да што гласније говори, и себи и другима. Мада се стиче утисак да песник сам са собом најчешће говори, али баш тај самотни, лирски, бели говор са самим собом, прелази у једно тихо ненаметљиво говорење са свима, као опоружа једног заједничког ламена над пролазном илузном изгнанством, свију нас.

Тако нешто слично се наставља и у осталим циклусима, који нису само истородни по насловима и поетском хуманом мишљу, већ су циклуси, једино тамо разнородни у својој развојној путањи ка поистовећивању у једну заокружену целовитост свих циклуса, у једну коначност краја, који вечито траје као почетак!

И тако песник у првом циклусу „Црно велебиље” говори:

1.
„У белим вратовима трава,
где сунце гостује данима,
Воћари виде твоју децу”.

Даље:

3.
„Већ знам: каравани ће
проћи и црне черге и мењачи
И нудиће ти мирис смоде да
их водиш до прве ноћи”.

Даље:

4.
„Глас ће да прође. О, нереде,
обустави лице висини”

9.

„Целивај биље, велебиље.
Црно расло у црној вази”,
Да би закључио:

10.

„Кад год сам хтео дан да
чиним: долазиле су тамне
кише”.

У другом циклусу „Мреже цвета”, буквално су мреже цвета, али прслабе кад реч песничкова над биљем говори и гори, непоништавајући ниједан цвет у пољу, реч је та нада и плам, која једино побеђује смрт и отвара неслућене велике слободе и вечности сваког човека, кога све око њега тера да верује, да ако се живот телесни смрћу завршава, да не и дух вечито, већ да траје и да се никада не свршава. А вода, биље, то су знаци, који остају за нама, да нас увек недоречено приказују, и учине наду лепшом у тражењу смисла.

Трећи циклус „Смрт као лек” је тај циклус, који је настао као последица претходног циклуса. У сонетном је облику и елегичном тону. Сам наслов циклуса асоцира на смрт, као једну од победа поражених, асоцира на то, да нас смрт вечито али и никада довољно поражава. Песник, као човек и као песник, никада се не мири са смрћу, у самом сазнању смрти, која и није тако црна у сталном смењивању звез да. Можда из таквих сазнања и избија глас песничков, као вулкан, као пој птичји, глас љубави, глас љубави за себе и за цео свет, па отуда песма доживљена и написана на тај начин, потврђује и употпуњује мисао да песник мора да воли, ако хоће да пише, да испису-

је песму, подједнако је препи-
сујући од себе и целог света.
Јер, ако смо можда само тре-
нутак међу галаксијама, љу-
бав је тај бог, који и смрт,
најчешће мири са нама (цвет
у пољу). као нешто сасвим при-
родно, у вечитом продужава-
њу живота, и при том се смрт
увек не чини истинита, у свим
својим могућностима, као да
у нама апсолутно нема своје
тоталне способности и да нема
свој крајњи тоталитет, већ да
је лажна. А, ако нам је нада
и прна, и чини се даље таквом,
нашу тешку замишљеност и
ћутање, — већ нарушиће и на-
смејаће неко дете, у свим об-
лицима неминовности и тран-
ценденности! И зато се увек
себи чинило истинитима, као
што је дрво у пределу истинито
и као што је будућа шума у
лишћу истинита, дакле истини-
ти смо и изван нас. А то
је логос и антилогос Калезиће-
ве поезије.

Четврти циклус „Време и не-
време“, се такође надограђује
над предходним, враћајући нас
повремено у већ пребене етапе
песничког казивања:

„Опет урлик из твог хлеба“.

А са мишљу, да је време сву-
да и нигде, да смо можда ми
највише време, које на тој ос-
нови постоји и езистира, као
један парадокс живљења, као
једна тајна, коју смо изми-

слили и не можемо да је заме-
нимо или упоредимо са неком
другом тајном. А, време је сву-
да, у стварима, у говору, у ћу-
тању, у смрти, и ничим се не
проказује нашем и нашим о-
пасним сећањем. И тако бива-
мо по овом песнику, са својим
животима, који су саставни
део времена, то јест — невре-
ме!

У изводној песми „Промена
песме“, песник заумно, после
себе, закључује:

„И више ниси онај што си
био, у твоју пену не залазе
 снови“, али као да баш тим
стихом, песник се враћа људи-
ма и међу њима вечно живи,
потврђујући људску непрола-
зност, светост и светлост.

Овај песник нас изненађује
стварима, које ми већ одавно
знамо и слутимо о себи, али
он више изненађује свежином
узнемирене интерпретације и
језровитошћу циклуса, као
остварених целина, кроз које
провејава, то будно божје
треће око, које је можда и пе-
сниково, или неког научника
футуролога са свим својим све-
тлосним годинама прапочетка
порекла нашег и нашег зави-
чаја.

Књига има веома леп наслов
и то је прва књига поезије М.
Калезића, може се без прете-
ривања констатовати, да је
требало пре да угледа светло
дана.